

СТАНОВИЩЕ

от член-кореспондент, професор, доктор на изкуствознанието

Мила Сантова

за доцент доктор Аделина Попнеделева – кандидат

по обявен от НХА конкурс за професор по 8.2 Изобразително изкуство: /"Теоретични проблеми на текстилното изкуство"/, за нуждите на катедра "Текстил- изкуство и дизайн", обявен в "Държавен вестник", бр.13 от 09.02.2018 година

В настоящия конкурс доцент Попнеделева се представя с хабилитационен труд „Въведение в проблематиката на орнамента – символика и историческо развитие“ в обем общо от 266 с. (с Библиографията). За периода от хабилитацията ѝ до нейното участие в този конкурс (2012-2018) към тази основна разработка са включени също: участия в научни конференции (5 бр.); изнесени през 2016 година на английски цикъл от лекции в Художествената академия на гр. Ханджоу, Китай, както и публични презентации; текстове – публикувани и непубликувани, от откривани от нея изложби (приложения); посочени 4 участия в радио- енциклопедия на програма "Знание" на БНР "Килимът- уют, топлина и изкуство" и пр. Към посочените до тук следва да се добавят и написаните и/или публикувани текстове, включени по конкурса като „съпътстващи“, сред които основно място заема изследването „Проблеми на текстилните практики и текстилното изкуство“ в обем от 419 с. (с библиография). Така очертаната до тук картина на писмената продукция на доц. Попнеделева говори за един очевидно активен и продуктивен автор – експерт в областта на текстилното творчество.

Към облика на кандидатката като пишещ автор важен щрих добавя дейността ѝ като преподавател: по конкурса са посочени: водената от нея в НХА дисциплина "Теоретични проблеми на текстилните практики и текстилното изкуство" с аудиторна заетост от 360 учебни часа годишно; участието ѝ при внедряване на нови курсове и учебни програми (магистърска програма "Съвременен текстил"); публични лекции, уроци, презентации; участие в комисии и ръководство на студентски практики; инициране и осъществяване на изложби на специалността в НХА (4 бр. за посочения период). Тази ѝ дейност без съмнение обогатява образа на кандидатката като активен и продуктивен експерт. От позициите на притежаваната от нея експертиза тя е автор на рецензии и становища по процедури и издания (7 бр. за периода след хабилитацията ѝ), ръководи докторант.

Доц. Аделина Попнеделева е изявен автор, добре познат в художествения живот не само у нас, но и в различни страни по света. Представеното от нея по конкурса портфолио включва 17 творчески изяви за разглеждания период. Конкретните художествени решения за тях са в различни техники, постигнати с различни изразни средства – но водещи до силни внушения. След като човек се срещне с творческите решения на кандидатката, ще му бъде трудно да си представи съвременното българско (и по-широко) изкуство без нейното присъствие. Като цяло съпоставката на

елементите от творческата дейност на кандидатката от времето на хабилитацията ѝ до настоящия конкурс (2012-2018) спрямо цялостното ѝ творчество, очертава активно поддържан постоянен процес на творчески активитет. Какво по-ясно доказателство за качествата на съдържателната същност на работата на един художник – постоянно търсещ и решаващ нови творчески проблеми в създаването от него.

Поради липса на място много накратко ще обозначава няколко аспекта на основния хабилитационен труд по процедурата.

„Въведение в проблематиката на орнамента – символика и историческо развитие“ е текст, организиран в две – относително независими части: „Сакралното съдържание“ и „Историческо развитие на орнамента“, всяка от които се базира и следва различни източници. Първата част като цяло е разчетена върху паралелно разглеждане на универсални визуални (но всъщност – смислови) концепти в тяхната традиционна форма и в съвременността. Така логично акцента се изтегля от собствено визуалните орнаментални решения към интерпретации на цялости чрез дълбинните смисли на структурата, организираща се върху универсалии. В този процес параметрите на субстанциалните характеристики на орнаменталния строй се размиват и дори се губят, тъй като интереса е ориентиран основно върху универсалните стойности на отделното решение. Следва да се отбележи, че макар и намерила отделни прояви в националната ни специализирана литература, като цяло подобна ориентация е недостатъчно разработена у нас – характеристика насочваща към приносен характер на труда.

Втората част, както авторката е посочила, следва отблизо публикация на Owen Jones от 2006 година, разчитайки и на визуалния материал в нея. За разлика от първата тази част на работата проследява доста скрупулозно (доколкото това е възможно за толкова обемен материал) традиционни визуални представи и тяхното развитие в типични за различни културни орнаментални строеве, като доминиращият акцент е върху графичните характеристики на изобразеното, независимо от това дали то при всички случаи може да бъде определяно именно като орнамент.

Така двете части на труда се оказват в ситуация на относително независими един от друг текстове, всеки от които изграден със свои, методология, смисъл и адрес. Като цяло обаче, като публикуван, текстът би бил изключително полезен за младите поколения. Значимият труд, реализиран при написването му, предоставя за обучаващите се млади хора систематизирани образи и представи, които ще бъдат полезни в бъдещата им работа. Бих препоръчала да се помисли върху евентуално прецизиране на заглавието, което не отговаря на първата част на труда, ориентирана, както сатана дума, към по-обща представи.

В заключение: като имам предвид активната дейност на доц. д-р Аделина Попнеделева както в полето на писането, така и в полето на създаването на изкуство с определено иновативни характеристики, нейното активно присъствие в националния ни художествен живот и позициите ѝ в международния, активната ѝ преподавателска и популяризаторска дейност, убедено предлагам кандидатката да бъде избрана за „професор“.

Мила Сантова

член-кореспондент, професор, доктор на изкуствознанието